

NEMZETKÖZI ADÓIGAZGATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ EU-BAN

- Adóigazgatási irányelvek és módosításaik:
 - 77/799/EGK tanácsi irányelv
 - 2011/16/ EU irányelv (DAC irányelv)
 - 2014/107/EU tanácsi irányelv (DAC 2)
 - 2015/2376 tanácsi irányelv (DAC 3)
 - 2016/881 tanácsi irányelv (DAC 4)
 - DAC 5, javaslat, a 2015/849/EU pénzmosási irányelvvel összhangban.
- Az adóigazgatási irányelv a nemzeti adómegállapítás területén lévő problémákat érinti:
 - adókikerülés,
 - adókijátszás,
 - adócsalás,
 - pénzmosás,
 - kettős adóztatás,
 - agresszív adótervezés,
 - káros adóverseny.
- Az adómegállapítási irányelv az alábbi területekre nem terjed ki:
 - hozzáadottérték típusú adók (pl. ÁFA),
 - vámok,
 - jövedéki adó,
 - társadalombiztosítási járulékok,
 - egyes díjak (például közüzemi szolgáltatások, okiratok díjai).

A Kormány [T/14679.](#) számon benyújtotta az adó- és egyéb közterhekkel kapcsolatos nemzetközi közigazgatási együttműködés eseti szabályairól szóló [2013. évi XXXVII. törvény](#) módosításáról szóló törvényjavaslatot. A magyarországi szabályozás teljes összhangban áll az európai uniós szabályozással, mely a 2013-ban átültetett [2011/16/EU](#) tanácsi irányelven és annak módosításain alapul.

A közösségi adóigazgatási együttműködés kezdetei

Az Európai Gazdasági Közösségen belüli kereskedelem drasztikus növekedése, és az ezzel járó adókikerülés különböző formáinak elterjedése szükségessé tette a közösségi szabályozás újabb területre lépjen. A tagállamok illetékes hatóságainak a közvetlen adózás területén érvényesülő kölcsönös segítségnyújtásáról rendelkező [77/799/EGK tanácsi irányelv](#) volt az első közösségi jogszabály, mely az adókikerülés és a pénzmosás visszaszorítását célozta meg. Az 1977-es irányelv az információcsere hatékonyságának fejlesztését, a tagállamok nemzeti adóhatóságai rendelkezésére álló igazgatási és jogi eszközeinek bővítését és ezek közösségi szintű összehangolását volt hivatott szolgálni.

A későbbiekben a pénzügyi eszközök nemzetközivé válása, az adófizetők mobilabbá válása (munkavállalás szabadsága) és a határokon átnyúló ügyletek számának drasztikus növekedése elkerülhetetlenné tette, hogy az esedékes adók helyes megállapítása nemzetközi szinten mélyebben, részletesebben legyen szabályozva és összehangolva.

2011/16/ EU TANÁCSI IRÁNYELV

Az Európai Unióban az egyes tagállamok egyre nehezebben tudják saját belső adózási rendszerüket úgy működtetni, hogy a többi tagállamtól ne kapjanak folyamatos információkat. Ehhez a tagállamok adóhatóságai közötti új típusú közigazgatási együttműködésre volt szükség, és ennek feltételeit teremtette meg a [2011/16/ EU tanácsi irányelv](#) (továbbiakban Irányelv).

Az Irányelvnek köszönhetően a hatékony közigazgatási együttműködés lehetővé teszi a helyi és nemzetközi adóhivatalok közötti közvetlen kapcsolatot, ami növelheti a hatékonyságot, az együttműködés eszközrendszerének hatékonyabb kihasználtságát és a késedelmek csökkenését. A kapcsolattartó szervek hatásköre az egyes tagállamok nemzeti rendelkezéseiben marad.

Az adóigazgatási együttműködési kiterjed minden adójellegű fizetési kötelezettségre, melyet az adott tagállam területi illetve közigazgatási egysége alkalmaz.

Az adó megállapítási jogsegély az alábbi tételre **nem** terjed ki:

- hozzáadottérték típusú adók (Magyarországon az ÁFA),
- vámok,
- jövedéki adó,
- társadalombiztosítási járulékok,
- egyes díjak (például közüzemi szolgáltatási díjak, okiratok díjai).

2017-től pedig ehhez a körhöz tartozik az osztlék, valamint a jogdíjra és a tőkenyereségre vonatkozó információ is.

INFORMÁCIÓCSERE

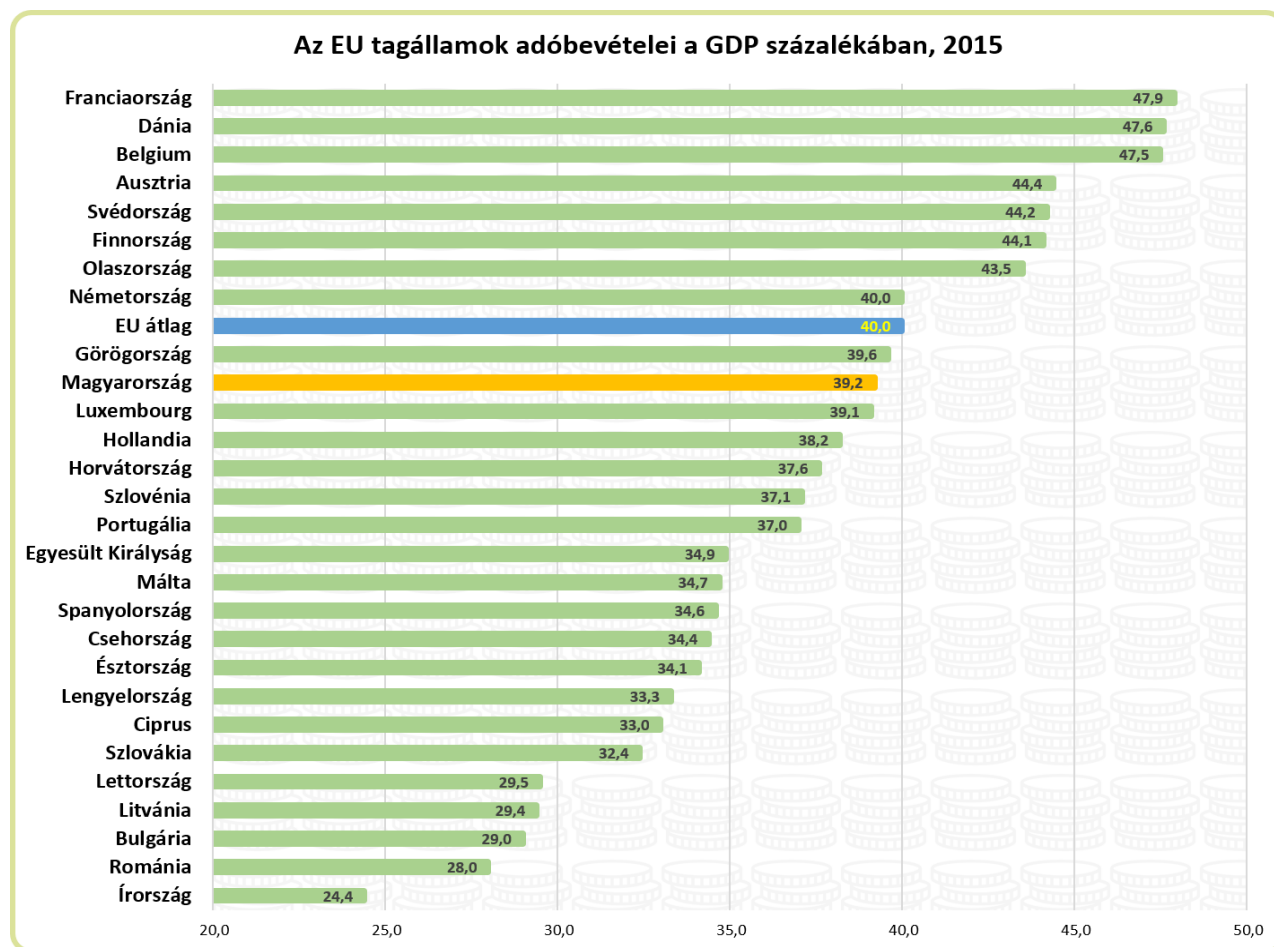
Az adócsalás illetve adóelkerülés elleni küzdelem leghatékonyabb eszköze és a határokon

átnyúló adók helyes megállapításának feltételei a tagállamok közötti információcsere, amit az előírt formanyomtatványokon kell lebonyolítani. Elektronikus úton a közös kommunikációs hálózat, [CCN](#) (Common Communication Network) felhasználásával. Az információcsere típusai a megkeresésre történő, a kötelező – előfeltételek nélküli – automatikus, valamint a spontán információcsere.

Megkeresésre történő információcsere

A megkereső hatóságnak az eljárásban érintett személy adatait és az eljárás alapjául szolgáló adóztatási indokot rendelkezésre kell bocsátania a megkeresett hatóság részére. Az adatátadás határidőhöz van kötve, legfeljebb hat hónapon belül teljesíteni kell a kérést. Kivételes esetekben illetve kétoldalú megállapodás esetén ettől el lehet térni.

1. ábra:

Forrás: Eurostat [2015](#); Grafikon: Infoszolg

Automatikus információcsere

Bizonyos jövedelemtípusok esetében – a másik tagállami illetőségű adóalanyokra vonatkozóan – az Irányelv kötelezővé teszi az évente egyszeri automatikus információcserét. Az alábbi jövedelemtípusokat érinti:

- munkaviszonyból származó jövedelem,
- vezető tisztségviselők tiszteletdíja,
- más uniós jogszabályokban nem érintett életbiztosítási termékek,
- nyugdíjból származó jövedelem,
- ingatlanból származó jövedelem és az ingatlan tulajdonjoga.

DAC 2

A határokon átnyúló adócsalás és adókijátszás egyre növekvő mértéke miatt került sor az Irányelv első módosítására. A módosítás ([2014/107/EU](#) tanácsi irányelv, **DAC 2**) többek között az automatikus információcsere körét szélesítette ki, és helyezte az adatszolgáltatási kötelezettség hatálya alá a pénzügyi számlákra vonatkozó adatokat.

A módosítás 2016. január 1-jével kezdődő adómegállapítási időszaktól érvényes, azaz az első adatátadásra 2017. szeptember 30-áig kerül sor.

DAC 3

A második módosítást (2015 végén) a határokon átnyúló adóki-kerülés és a káros adóverseny egyre növekvő mértéke tette szükségessé. A módosító irányelv (**DAC 3**, [2015/2376](#) tanácsi irányelv) az automatikus információcsere körébe emelte a határon átnyúló ügyleteket érintő feltételes adómegállapítást és az APA (Advance Pricing Arrangement) döntéseket (a szokásos piaci ár megállapításokat).

DAC 4

A következő módosítást ([2016/881](#) számú tanácsi irányelv, **DAC 4**) a multinacionális

vállalatok agresszív adótervezési gyakorlata indokolta, ugyanis az hátrányosan érintette a belföldi kis- és középvállalkozásokat. Ennek orvoslására a DAC 4 irányelv kötelező automatikus információcserét írt elő a struktúrával és transzferár-képzéssel kapcsolatos üzletpolitikára vonatkozó adatokra. A jelentésnek tartalmaznia kell a multinacionális vállalatok bevételeire, nyereségére, a kifizetett adókra és az alkalmazottak számára vonatkozó információkat, adatokat.

Spontán információcsere

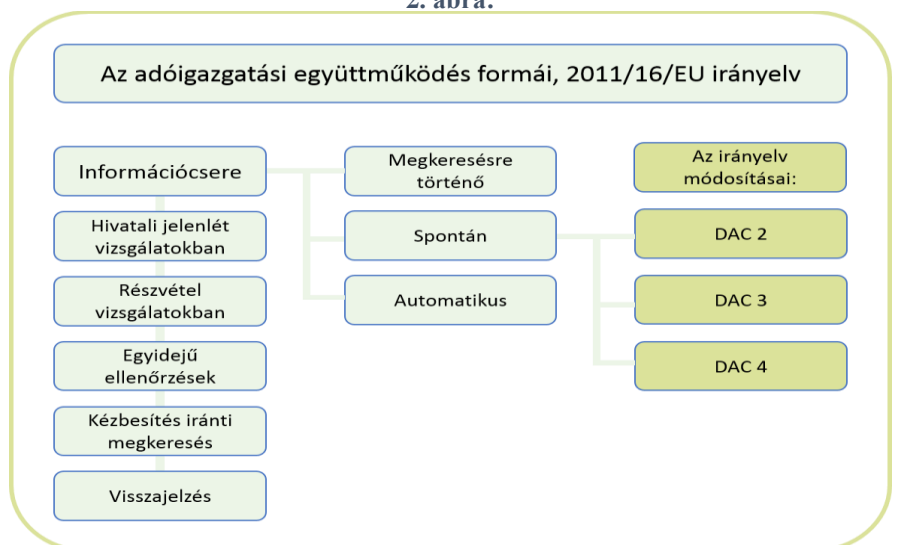
A spontán információcsere lehet **kötelező** vagy önkéntes. A következő esetekben kötelező:

- adóbevétel-kiesés veszélye;
- adócsökkentés igénybevétele egy másik állam kárára;
- adómegetakarítás párhuzamosan mindkét államban;
- mesterséges nyereségátvitel gyanúja.

Önkéntes alapú spontán információcsere abban az esetben kerülhet sor, amennyiben a benne résztvevő tagállamok úgy gondolják, hogy az az illetékes hatóság számára hasznos lehet.

A közigazgatási együttműködés további formáinak jelentősége, hogy a kezdeményező állam tisztviselője első kézből, a helyszínen szerez információt az adott ügyről-

2. ábra:

Forrás: Infoszolg

**AZ ADÓIGAZGATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS
TOVÁBBI FORMÁI**

Az információcserén kívül a közvetlen, személyes jelenlétre épülő ellenőrzési formák is fontos szerepet játszanak a nemzeti adóhatóságok együttműködésében. Ezek a következők:

- közigazgatási hivatalokban való jelenlét (előzetes megállapodás alapján);
- részvétel közigazgatási vizsgálatokban (magánszemélyeket hallgathatnak meg és nyilvántartásokat vizsgálhatnak);
- egyidejű ellenőrzések (két vagy több tagállam megállapodása közös érdek alapján);
- közigazgatási kézbesítés (a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai közötti megállapodás alapján);
- visszajelzés (információ-szolgáltatás esetén az azt felhasználó hatóság három hónapon belül köteles visszajelzést adni a kapott információ felhasználásáról, hasznosulásáról).

Az adójoggal való visszaélés megakadályozása érdekében az Európai Bizottság a [2012/771/EU](#) és a [C\(2012\)8806](#) ajánlásokat tette közzé, továbbá a [COM\(2012\)722](#) cselekvési tervet.

AZ INFORMÁCIÓCSERE KORLÁTAI

A [2011/16/EU](#) tanácsi irányelv lehetőséget biztosít arra, hogy a tagállam ne teljesítse adómegállapítási kötelezettségét, amennyiben az nemzeti jogszabályba ütközik. Felmentése van továbbá a teljesítés alól, ha az adott információ üzleti, ipari, szakmai titok. Elutasításra is lehetőség van, amennyiben az információ, amire a megkeresés vonatkozik 2011. január 1. előtti. Illetve a megkeresett tagállam nem köteles olyan vizsgálatokat sem elvégezni, vagy olyan információt közölni, amelyhez kapcsolódó vizsgálatok lefolytatása vagy a kért információ gyűjtése saját céljára jogszabályaival ellentétes lenne, vagy jogi okok miatt nem tud hasonló információkat nyújtani. Banktitokra illetve tulajdonosi érdekeltségre vonatkozóan viszont nem korlátozható az információátadás.

Források:

- A Tanács [2011/16/EU](#) irányelve az adózás területén történő közigazgatási együttműködésről
- A Tanács [2014/107/EU](#) irányelve a 2011/16/EU irányelvnek az adózás területére vonatkozó kötelező automatikus információcsere tekintetében történő módosításáról (DAC2)
- A Tanács (EU) [2015/2376](#) irányelve a 2011/16/EU irányelvnek az adózás területére vonatkozó kötelező automatikus információcsere tekintetében történő módosításáról (DAC3)
- A Tanács (EU) [2016/881](#) irányelve a 2011/16/EU irányelvnek az adózás területére vonatkozó kötelező automatikus információcsere tekintetében történő módosításáról (DAC4)
- dr. Öry Tamás: Az Európai Unió adómegállapítási jogsegély irányelve, ADÓ szaklap 2016/11-12.
- [2013. évi XXXVII. törvény](#) az adó- és egyéb közterhekkel kapcsolatos nemzetközi közigazgatási együttműködés egyes szabályairól
- Adózás az EU-ban. Index.hu, [2016. május 9.](#)
- dr. Varga Erzsébet: Az adóügyi információcsere fejlődése a nemzetközi, az európai és a magyar jogban – [Doktori értekezés](#), Pázmány Péter Katolikus Egyetem, kézirat, 2016.
- Direct taxation: Personal and company taxation, [Európai Parlament Fact Sheet](#)
- Ebből szedik be a legtöbb adót az EU-ban - És mi a helyzet Magyarországon? – [napi.hu, 2016. november 27.](#)
- Eurostat, [Main national accounts tax aggregates](#) [gov_10a_taxag], Last update: 24-11-2016